

Asia: Suomen museoliitto ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2022-2025

Viite: Asiantuntijapyyntö 12.5.2021; VNS 3/2021 vp

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Kiitos mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2022-2025. Pyyntöön mukaisesti lausuntomme keskittyy kohtiin, jossa käsitellään rahapelituotoilla rahoitettavia kohteita.

Museotyön tavoite ja talous

Museotyö ovat ensisijaisesti yhteiskunnallista toimintaa. Museot tallentavat, tukivat ja esittävät kulttuuriperintöä **vahvistaakseen** suomalaisten ymmärrystä kulttuurista, **edistääkseen** yhteisöllisyyttä ja ihmisten uskoa jatkuvuuteen sekä **vahvistaakseen** sivistystä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja demokratiaa. Nämä tavoitteet tulevat suoraan museolaista. Museoiden toiminnan yhteiskunnallinen ydin näkyy rahoituksessa. Julkisella rahoituksella katetaan tällä hetkellä keskimäärin noin 80 % museoiden kuluista.

2010-luvulla julkisella rahoituksella katettu osuus on vähentynyt museoiden palvelutulojen kasvun ja avustusrahoituksen laskun seurauksena. Palvelutulojen kasvun taustalla on museoiden kävijämäärien lisääntyminen ja pääsymaksujen nousu. Lausunnolla olevan selonteon perusteella paine palvelutulojen kasvattamiseen tulee edelleen kasvamaan. Samalla museotoiminnan ydin on vaarassa muuttua. Tavoitteissa painottuu taloudellinen tulos yhteiskunnallisten tavoitteiden sijasta.

Lakisääteiset menot valtion budjettiin ja kompensatiot täysimääräisiksi

Selonteossa esitetyn taloussuunnitelman huolestuttavin osuus liittyy rahapelivaroilla rahoitettavan toiminnan tulevaisuuteen. Selonteon mukaan rahoituksen uskotaan olevan vuonna 2025 noin 300 miljoonaa euroa alle aikaisemmin vallinneen tason.

Veikkauksen edunsaajille suunnattavan kompensaation taso ei tulisi esityksen mukaan kattamaan rahapelituottojen laskun aiheuttamaa aukkoa. Selonteon perusteella rahoitusaukko olisi kehyskauden lopulla noin 70 miljoonaa euroa. Toinen merkittävä puute on, ettei selonteko ota kantaa kehyskauden jälkeiseen aikaan vuodesta 2023 eteenpäin eli siihen, missä tasossa kompensatiot jatkuvat.

Suomen museoliitto esittää, että osa nykyisistä rahapelivaroin rahoitettavista kuluista siirretään pysyvästi budjettirahoitukseen. Museoiden osalta selkeimmät tällaiset erät ovat lakisääteiset valtionosuudet ja Kansallisgallerian toimintamenot. Lisäksi kompensatiot on katettava täysimääräisesti rahapelirahoituksen tason laskun sekä kehyskaudella että koko lausunnolla olevalla suunnittelujaksolla ja sen yli.

Rahoituksen vahvistamista tarvitaan erityisesti museoiden tulevaisuusinvestointeihin, jotka selonteossa ovat arvioitu vaatimattomalle tasolle. Tulevaisuusinvestointeja tarvitaan museoiden digitalisaation vahvistamiseen, rakennus- ja muiden investointien toteuttamiseen sekä muihin toimenpiteisiin, joilla voidaan monipuolistaa museoiden palvelutulojen pohjaa vaarantamatta yhteiskunnallisen toiminnan edellytyksiä.

Helsingissä 18.5.2021

Kimmo Levä
Pääsihteeri
Suomen museoliitto ry